

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

תוכן עניינים

- א. שלש השתחוואות בעבודה זרה ... ואחת לחלק
2.....
- ב. המקבלו עליו באלוה ... לקרבן ... אינו חייב אלא על דבר שיש בו מעשה כגון זיבוח וקישור וניסוך והשתחוואה.
3.....
- ג. כל המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם שנאמר בלתי לה' לבדו
3.....
- ד. ואין לוקין על לא שבכללות
3.....
- ה. מניין לאוכל מן הבהמה קודם שתצא נפשה שהוא בלא תעשה תלמוד לומר לא תאכלו על הדם
5.....
- ו. לא תאכלו על הדם לא תאכלו בשר ועדין דם במזרק
6.....
- ז. מניין שאין מברין על הרוגי בית דין תלמוד לומר לא תאכלו על הדם
6.....
- ח. מניין לסנהדרין שהרגו את הנפש שאין טועמין כלום כל אותו היום תלמוד לומר לא תאכלו על הדם.
7.....
- ט. אזהרה לבן סורר ומורה מנין תלמוד לומר לא תאכלו על הדם
7.....
- י. על כולם אינו לוקה משום דהוה ליה לאו שבכללות
9.....
- יא. על כולן אינו לוקה
10.....
- יב. חוץ מן הנודר בשמו והמקיים בשמו
11.....
- יג. לא תותרו ממנו עד בקר בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו
12.....
- יד. לא שאין בו מעשה אין לוקין עליו
14.....

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

טו. ושם אלהים אחרים לא תזכירו שלא יאמר אדם לחבירו שמור לי בצד עבודה זרה פלוגית לא ישמע על פיך שלא ידור בשמו ולא יקיים בשמו ולא יגרום לאחרים שידרו בשמו ויקיימו בשמו..... 14

טז. אסור לאדם שיעשה שותפות עם הנכרי שמא יתחייב לו שבועה ונשבע בעבודה זרה שלו ... כל עבודה זרה הכתובה בתורה מותר להזכיר שמה..... 15

יז. ראה אחת מרובה כשלש שהיא כמגדיון לשילה שהן שתי טבילות ושני ספוגין הרי זה זב גמור..... 16

יח. כל ליצנותא אסירא חוץ מליצנותא דעבודה זרה דשריא..... 17

דף סג.

א. שלש השתחואות בעבודה זרה ... ואחת לחלק

כבר התבאר לעיל שף סב: שהמשתחוה לע"ז¹, וניסך וקיטר וזיבח בהעלם אחת חייב ארבע הטאות, וכן אם פיער עצמו לפעור וזרק אבן למרקולים בהעלם אחת, חייב שתיים, וכן כל כיוצא בזה יהא חייב על כל עבודה ועבודה.

במה דברים אמורים בשהזיד בע"ז ושגג בעבודות אלו, אבל אם הזיד בעבודות אלו ושגג בע"ז אינו חייב אלא הטאת אחת.

כיצד ידע שזו ע"ז ושאסור לעבודה אבל לא ידע שהשתחויה והניסוך עבירה והשתחוה וניסך חייב שתיים.

ידע שאלו עבודות הן ואסור לעבוד בהן לאל אחר ולא ידע שזו ע"ז לפי שלא היתה של כסף וזהב ועלה על דעתו² שאין קרויין ע"ז אלא של כסף וזהב ועבדה בכל העבודות אינו חייב אלא הטאת אחת.

¹ רמב"ם הלכות שגגות פרק ז הלכה א, ועיין בלקוטי הלכות דף ל. עין משפט צ שתמה אמאי לא עיין זאת בעיים משפט הכא

² אף על גב דבפרק ד' מיתות (דף ס"ב) לא אשכח בגמרא לאוקומי שגגת ע"ז וזדון עבודות אליבא דהלכתא דקי"ל כרבא בעובד מאהבה ומיראה דפטור אלא כסבור שהוא מותר ופירש"י ז"ל כסבור אין ע"ג בתורה ונהי

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

ב. המקבלו עליו באלוה ... לקרבן ... אינו חייב אלא על דבר שיש בו מעשה כגון זיבוח וקישור וניסוך והשתחואה

כל העובר בשגגה³ על אחת ממצות לא תעשה שיש בה מעשה, שהיבין עליה כרת, הרי זה חייב להקריב קרבן הטאת, ומצות עשה שיקריב הטאתו על שגגתו. וכל עבירה שהיבין על זדונה כרת, היבין על שגגתה הטאת חוץ משלש עבירות, מגדף שאין בו מעשה, ומבטל מילה, וקרבן פסח שהם מצות עשה⁴, לפיכך המקבל ע"ז באלוה אף על פי שהוא חייב כרת אם היה מזיד נסקל ואם קיבל בשגגה פטור מן הקרבן לפי שלא עשה מעשה ונאמר (ויקרא ד פסוק כז) בַּעֲשֵׂתָהּ אַחַת.

ג. כל המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם שנאמר בלתי לה' לבדו

כבר התבאר במסכת סוכה דף מה: שאסור⁵ להשבע בדבר אחר עם שמו, וכל המשתף דבר אחר עם שם הקדוש ברוך הוא בשבועה נעקר מן העולם, שאין שם מי שראוי לחלוק לו כבוד שנשבעין בשמו אלא האחד ברוך הוא.

ד. ואין לוקין על לאו שבנדרות

דלא הוי שגגת ע"ז וזדון עבודות אלא שגגת זה וזה וכו' והקשו על זה בגמרא תיפשוט דבעי מיניה רבא מר"נ העלם זה וזה בידו מהו וכו' דמשמע דליכא גוונא לאשכוחי שגגת ע"ז וזדון עבודות מ"מ בפ"ק דכריתות (דף ג') הביאו סוגיא זו ואוקמה רב התם בגוונא דכתב רבינו ז"ל שאמרו שם ואבע"א אפילו תימא בגדול כגון דקא טעי בהדין קרא לא תעשון אתי וכו' סבר כי אסורה השתחואה דכסף וזהב אבל במילא אחרינא שריא ומש"ה כתב רבינו ז"ל שגגת ע"ז וזדון עבודות דלפי סוגיא דפ' ארבע מיתות לא אשכחת לה אלא שגגת זה וזה כדכתיבנא. לח"מ שם

³ רמב"ם הלכות שגגות פרק א הלכה א ב

⁴ הפסח והמילה מפני שהן מצות עשה והטאת אין מביאין אלא על שגגת לא תעשה שנאמר אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה, והמגדף מפני שאין בו מעשה ונאמר לעושה בשגגה יצא מגדף שאין בו מעשה

⁵ רמב"ם הלכות שבועות פרק יא הלכה ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

כבר התבאר במסכת ב"מ דף קטו: אין לוקין אל לאו שבכללות, ואי זהו לאו שבכללות זה לאו אחד שכולל עניינים הרבה, כגון לא תאכלו על הדם וכן אם נאמר לא תעשה דבר פלוני ופלוני, הואיל ולא ייחד לו לאו לכל אחד ואחד מהן, אין לוקין על כל אחד ואחד, אלא אם כן חלק אותה בלאוין אחרים, או נאמר מפי השמועה שנחלקו.⁶

ומשום כך למרות שאסור⁷ לאכול מבשר הפסח כשהוא נא או כשהוא מבושל, והאוכל כזית נא או מבושל בלילי פסחים לוקה שנאמר (שמות יב פסוק ט) **אַל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נֶאֱמַר וּבִשְׁל מִבֶּשֶׂל בְּפִי אִם צָלִי אֵשׁ. אַכֵּל נֶאֱמַר וּמְבוּשֵׁל כְּאַחַת, אֵינּוּ לֹקֵה אֵלּא אַחַת לְפִי שֶׁשְׁנֵיהֶן נִכְלָלוּת⁸ בְּלֹא אַחַד⁹, וי"א¹⁰ שאין זה לאו שבכללות ולוקה שתיים.**

⁶ בחדר"ן כ' פי' לאו של לא תעבדם הוא לאו שבכללות שכולל מגפף ומנשק מכבד ומרביץ ודומיהם כו' ואי הכי קשיא הא לא דמי האי לאו שבכללות לשארי לאווי שבכללות שהם כוללים עניינים חלוקים זה מזה אבל לאו זה לא תעבדם שכולל גפוף ונישוק ודומיהן הרי כולן ענין אחד איסור דברים של כבוד, והוי כלא תעשה כל מלאכה שכולל מלאכות הרבה ואעפ"כ לא נקרא לאו שבכללות מפני שכולן ענין אחד איסור מלאכה כו', ונראה דלא תעבדם משמע עבודה שדרכה בכך ואפשר דמשתמע נמי אחת מעבודות פנים אפי' אין דרכה בכך ומשמע נמי מחמת יתור הפסוק דאם אינן ענין לגופו תנהו לגפוף ונישוק וחביריו אי"כ זה הלאו כולל עניינים חלוקים זה מזה והוי לאו שבכללות, והרמב"ן כ' בסהמ"צ שהלאו הזה הוא לא תלכו אחרי אלהים אחרים כו' ויש בכלל זה שלא לעשות לה שום מעשה של כבוד ושלא להשבע בשמה ושלא לשאול העתידות ולפיכך אמרו שהוא לאו שבכללות.

⁷ רמב"ם קרבן פסח פרק ח"ד

⁸ וגירסת הרמב"ם דרבא ס"ל שלוקה אחד ואביי ס"ל לוקה שלוש וכמש"כ הרמב"ם בשורש התשיעי.

⁹ רמב"ם שם

¹⁰ דעת הרמב"ן בהשגות לשורש ט וז"ל בד"ה ועוד ששם "אבל ביאור הענין הנה כולו כך הוא. שהלאוין שבכללות מינים, מהם לחיוב ומהם לפטור. המין הראשון הוא הלאו הכולל דברים רבים אין עניינם וטעם איסורם שוה והכתוב אסרם כולם בלאו אחד ושם אחד. כגון לא תאכלו על הדם שהכניסו בו אוכל מהבהמה קודם שתצא נפשה ואוכל בשר קדשים קודם זריקה וסנהדרין שהרגו את הנפש שאסורין באכילה כל אותו היום וכו' וכגון זה לאו שבכללות הוא ואין לוקין עליו כלל והמין השני הוא לאו אחד הפורט דברים רבים כגון כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו וגו'. לא יבא עמוני ומואבי וגו'. לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב. וכן כיוצא בהן. והנראה מדברי חכמינו באלו שלוקין עליו לדברי הכל ואין לוקין עליו אלא אחת וכו' והמין השלישי הוא לאו יש בו כלל ופרטים בתחלה או בסוף כגון הלאו שפורט נא ומבושל וכולל אל תאכלו כי אם צלי אש וכן בנזיר כולל מכל אשר יצא מגפן היין לא יאכל. ולדברי הכל הפרטים יתירי נינהו ולוקין עליהם על כל אחד ואחד דכיון דכתיב לא תאכלו כי אם צלי אש מיפרט בנא ומבושל למה לי שמע מינה ללקות על כל אחד ואחד מן הפרטים"

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

ה. מנין לאוכל מן הבהמה קודם שתצא נפשה שהוא בלא תעשה תלמוד לומר לא תאכלו על הדם

אסור¹¹ לאכול מן בעל חי¹² הטעון שחיטה אחר שחיטה כל זמן שהיא מפרכסת, והאוכל ממנה¹³ קודם שתצא נפשה י"א שעובר בלא תעשה, והרי הוא בכלל (ויקרא יט פסוק כו) לא תאכלו על הדם. ואינו לוקה¹⁴. וי"א¹⁵ שאינו אסור אלא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא והעיקר כדיעה ראשונה¹⁶. ומותר לחתוך ממנה אחר שחיטה קודם שתצא נפשה ומולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה ומניחו עד שתמות ואח"כ יאכלנו.

בן פקועה¹⁷ אף שמותר בלא שחיטה, מ"מ אסור לאכלה בעודה חיה מחמת לאו זה, לא תאכלו על הדם דלא גרע ממפרכסת.

דגים וחגבים¹⁸ אין טעונין שחיטה. ואין באכילתם קודם שתצא נפשם משום לאו זה דלא תאכלו על הדם¹⁹ אבל אסור לאכלן חיים משום בל תשקצו, ומותר לחתוך מהם אבר ולאכלו, ואינו צריך להמתין כד שימותו.

¹¹ רמב"ם שחיטה פ"ב ה"א שו"ע יו"ד סי' כז סעי' א

¹² ואם נפל הבשר לתבשיל אינו בטל אפילו באלף כיון דהוי ליה מתירין כתצא נפשה של הבהמה (דרכי תשובה סי' כז ס"ק ח)

¹³ וחצי שיעור אסור מן התורה, אף דלא חזי לאיצטרופי למלקות מ"מ אסור מן התורה, והנה אפשר דמשכחת לה שיאכל חצי שיעור ולא יהיה בו איסור, כגון בשעה שאוכל כל שהוא עוד חיה הבהמה ובכדי אכילת פרס תמות, א"כ לא חזי לאיצטרופי, אך יש כמה פוסקים דסוברים הפירוש חזי לאיצטרופי בענין אחר. ולכאורה אפשר דמשכחת לה חזי לאיצטרופי מבהמה אחרת כיון דהוי משם אחד, אך אפשר דהווי גופין מחולקין: (מנחת חינוך מצוה רמח אות ג)

¹⁴ כיון דהוי לאו שבכללות (רדב"ז שם) כדלהלן

¹⁵ רש"י חולין קכ"א ע"א ד"ה השוחט וע"ב ד"ה וממתין ועיין בלח"מ שם וברית ופליתי סי' כ"ז בפלתי סק"א ותבואות שור סק"א שפירשו דעת רש"י

¹⁶ אם אחד אכל אבר מן החי או בשר מן החי, אם אכל קודם שמתה הבהמה, חוץ מה שעובר על לאו דאבר מן החי ובשר מן החי ולוקין, עובר גם כן על לאו דלא תאכלו על הדם רק דאין לוקין, אבל אם אכל אחר מיתת הבהמה אינו עובר רק על לאו דאבר מן החי או בשר מן החי (מנחת חינוך שם אות ד)

¹⁷ דהיינו שנשחטה אמו ונמצא בה עובר שמותר בלא שחיטה אם לא הפריס על גבי קרקע כדאיתא בשו"ע יו"ד סי' יג סעי' ב ואכמ"ל בדינים אלו מנחת חינוך מצוה רמח אות ה

¹⁸ שו"ע יו"ד סי' יג סעי' א

¹⁹ שאין בהם חיות כל כך כמו דבר הטעון שחיטה (שמלה חדשה שם סוף סעי' א) ובמנחת חינוך שם אות ה כתב "ונראה דקים להו לחז"ל דמן התורה לא נאמר לאו זה רק היכי דשייך אבר מן החי, והיכי דלא שייך אבר מן החי גם לאו זה ליכא. ולכאורה לפי זה גבי טמאה דאין אבר מן החי נוהג בישראל, גם כן אינו נוהג לאו זה אם אכל קודם שתצא נפשה, ואינו עובר רק משום טמאה, ונפקא מינה לקוברו בין רשעים גמורים"

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

י"א²⁰ שבכלל לאו זה שלא יטעום אדם כלום עד שיתפלל (חינוך שם) אבל דעת רוב הפוסקים²¹ שאינו אלא אסמכתא בעלמא ואין איסורו אלא מדרבנן.

ו. לא תאכלו על הדם לא תאכלו בשר ועדין דם במזרק

אסור לאכול²² מבשר הקדשים אפילו קדשים קלים קודם זריקת דמם והאוכל עובר בלאו זה דלא תאכלו על הדם²³, ואם אכל כזית אע"ג שאינו לוקה משום לאו זה, לוקה ממה שנאמר (דברים יב פסוק יז) לא תוכל לאכל בשריך מעשר דגנך ותירשך ויצהרך.

ז. מניין שאין מברין על הרוגי בית דין תלמוד לומר לא תאכלו על הדם

אין עושים²⁴ סעודת הבראה לקרובים על הרוגי בית דין משום לא תאכלו על הדם, ואין בהן מלקות. וי"א²⁵ שאין האיסור אלא ברחוב, אבל בביתו מותר.

²⁰ חינוך בגמ' סנהדרין אין מבואר דבר זה רק בברכות י' ע"ב. ועיין שם בתלמידי רבינו יונה נה' ע"א מדפי הרי"ף ושאר אחרונים, נראה שהוא רק דרבנן וקרא אסמכתא. ובאמת לשיטת רוב הראשונים דתפילה דרבנן א"כ אין כאן לאו, דכל עיקר התפילה היא דרבנן, אך להר"מ פ"א מתפילה ה"א דתפילה דאורייתא, אפשר לומר דזה הוי גם כן דאורייתא ולא אסמכתא. אך בר"מ שם פ"ו ה"ד לא הזכיר שזה בכלל לא תאכלו על הדם, נראה גם כן מדבריו דהוי אסמכתא. (מנחת חינוך שם אות ח)

²¹ שו"ע או"ח סי' פט ובאחרונים שם

²² רמב"ם מעשה הקרבנות פי"א ה"ד וחינוך שם

²³ ואע"ג שהרמב"ם לא הזכיר כלל לא תאכלו על הדם היינו משום שאין נ"מ בזה שהרי אינו לוקה כיון שהוא לאו שבכללות (מנחת חינוך שם אות ו) ועיין במרגליות הים סנהדרין סג ע"ב אות יד שכתב שלא דלא תוכל קאי קודם שזרק הדם בכלל ולא דלא תאכלו הוא אחר שזרק זריקה אחת בחטאת שעדיין ישנן ג' זריקות לזריקות שאע"ג שידי זריקה יצא והותר הבשר כיון שיש עדיין ג' זריקות (בחטאת) עובר על לא תאכלו על הדם.

²⁴ רמב"ם הלכות סנהדרין פרק יג הלכה ד

²⁵ רש"י סנהדרין סג ע"א ד"ה שאין כתב "שאיין מברין ברחובה של עיר את האבלים", משמע דדוקא משום כבוד זה אסרה תורה, אבל סעודת הבראה גופא אפשר דאין איסור בביתו, ואף דאינו חייב דבהרוגי ב"ד אין נוהגים אבילות (מנחת חינוך שם אות ז)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

ה. מנין לסנהדרין שהרגו את הנפש שאין טועמין כלום כל

אותו היום תלמוד לומר לא תאכלו על הדם

כל בית²⁶ דין שהרגו נפש אסורים לאכול²⁷ כל אותו היום מזמן הריגתו עד הלילה והרי זה בכלל לא תאכלו על הדם, אמנם אין לוקים עליו, כדלהלן, אבל קודם הריגתו מותר להם לאכול.

ולפיכך מי שנתחייב מיתה בחולו של מועד מעיינין בדינו ואוכלין בית דין ושותין, ואחר כך גומרין את דינו סמוך לשקיעת החמה, והורגין אותו כדי שלא למנוע מבי"ד שמחת יו"ט.

ט. אזהרה לבן סורר ומורה מנין תלמוד לומר לא תאכלו על

הדם

אסור להרבות²⁸ באכילה ושתיה בימי הנערות כדרך זולל וסובא, ובאופן שנתפרש בתורה בבן סורר ומורה²⁹, והזהר האדם על זה בתחילת תוקף חום בחרותו ובראשית בואו בחיוב שמירת נפשו, והם שלשה חדשים הראשונים משהתחיל להביא שתי שערות עד שיקיף כל הגיד. ומאותו הזמן יקה מוסר לכל ימיו.

בן סורר ומורה³⁰ האמור בתורה הרי נתפרשה בו סקילה ולא ענש הכתוב אלא אם כן הזהיר, והיכן הזהיר לא תאכלו על הדם, לא תאכל אכילה המביאה לידי שפיכות דמים, וזו אכילת בן סורר ומורה שאינו נהרג אלא על אכילה מכוערת שאכל, שנאמר (דברים כא פסוק כ) זולל וסבא מפי

²⁶ רמב"ם שם והלכה ה' ולח"מ שם.

²⁷ משמע דוקא אכילה דהיינו כזית ככל איסורין שבתורה, ובגמרא סנהדרין ס"ג ע"א מבואר בלשון אין טועמין כל אותו היום, משמע דאפילו טעימה בעלמא. ובאמת אינו מבין מגליה להש"ס זה, כיון דנראה דלאו אסמכתא הוא, אם כן כיון דגזירת הכתוב הוא אפשר דדינו ככל איסורין שבתורה, וצ"ע קצת (מנחת חינוך שם אות ז) חינוך רמח

²⁹ ברמב"ם ברמזים ריש הלכות ממרים כתב את גדר המצוה "שלא יהיה הבן סורר ומורה על קול אביו ואמו" וצ"ע

³⁰ רמב"ם הל' ממרים פ"ז ה"א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

השמועה למדו שזולל הוא האוכל בשר ברעבתנות, וסובא השותה יין ברעבתנות.³¹

לא ענש³² הכתוב קטן שלא בא לכלל המצות, וכן איש שגדל מפני השמועה למדו שאין דין זה אלא בבן שלש עשרה שנה ויום אחד שהביא שתי שערות עד שיקיף כל הגיד ואחר שיקיף השיער כל הגיד הרי הוא ברשות עצמו, ואינו נסקל. וכל ימיו של סורר ומורה אינן אלא שלשה חדשים מאחר שיביא שתי שערות,

כיצד דנין בן סורר³³ ומורה מביאין אותו אביו ואמו תחילה לבית דין של שלשה ואומריין להן בננו זה סורר ומורה, ומביאין שני עדים שגנב משל אביו וקנה בשר ויין במה שגנב ואכל אותה אכילה האמורה אחר ההתראה, וזו היא עדות הראשונה ומלקין אותו כשאר חייבי מלקות, שנאמר (שם פסוק יח) וַיִּסְרוּ אֹתוֹ וְלֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם. ואין מלקין אותו משום לא תאכלו על הדם, כדלהלן.

חזר וגנב³⁴ משל אביו ואכל אכילה זו, אביו ואמו מביאין אותו לבית דין של שלשה ועשרים ומביאין שני עדים ומעידין עליו שגנב ואכל אכילה זו האמורה אחר שהתרו בו, וזו היא עדות אחרונה אפילו היו השנים הראשונים הם האחרונים, ואחר שמקבלין עדותן בודקין אותו שמא הקיף השער את כל הגיד, אם לא הקיף ולא שלמו לו שלשה חדשים גומרין דינו כדרך כל הרוגי בית דין וסוקלין אותו, ואינו נסקל עד שיהו שם שלשה הראשונים שנאמר בננו זה זהו שלקה בפניכם.

ואם מחלו לו אביו ואמו קודם שיגמר דינו³⁵ פטור ממיתה אבל אינו מועיל לפטרו מעדות ראשונה שלוקה עליה. וי"א³⁶ שמועיל לפטרו אף ממלקות.

³¹ אכילה זו שהוא חייב עליה דברים הרבה יש בהם והן כולן הלכה מפי הקבלה ובתורה לא נתפרש, אינו חייב סקילה עד שישגנוב משל אביו ויקנה בשר בזול ויין בזול, ויאכל וישתה מחוץ לרשותו של אביו בחבורה שכולן ריקנין ופחותין, ויאכל הבשר חי ואינו חי מבושל ואינו מבושל כדרך שהגנבים אוכלים וישתה היין מזוג אבל לא לחלוטין כדרך אנשים מן הישוב אלא כדרך שהגרגרנים שותים, והוא שיאכל משקל חמשים דיגרין מבשר זה בבת אחת וישתה חצי לוג מייין זה בבת אחת (רמב"ם שם ה"ב)

³² שם ה"ה וכסף משנה שם

³³ שם הלכה ז

³⁴ רמב"ם שם

³⁵ שם ה"ח וערוה"ש שם סעי' יד

³⁶ מנ"ח שם אות טו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

דין המלקות שבו נוהג בכל מקום שיש ב"ד סמוכים³⁷, ואע"ג שאין ב"ד שדנים דיני נפשות.

י. על כולם אינו לוקה משום דהוה ליה לאו שבכללות

האוכל מן בעל חי הטעון שחיטה אחר שחיטה כל זמן שהיא מפרכסת ממנה³⁸ קודם שתצא נפשה למרות שהוא בכלל לא תאכלו על הדם. הוי לאו שבכללות ואינו לוקה.

וכן האוכל מבשר הקדשים אפילו קדשים קלים קודם זריקת דמם שעובר בלאו זה דלא תאכלו על הדם³⁹ אינו לוקה משום לאו זה אלא לוקה משום לא תוכל לאכל בשעריך מעשר דגנך ותרשך ויצהרך.

וכן בעושים סעודת הבראה לקרובים על הרוגי בית דין שעוברים משום לא תאכלו על הדם, אין בהן מלקות. וכן בית דין שהרגו נפש שאסורים לאכול כל אותו היום מוזמן הריגתו עד הלילה והרי זה בכלל לא תאכלו על הדם אין לוקים עליו.

³⁷ מנ"ח שם אות כא ועיי"ש אות כב שכתב אני מסופק, "אפשר דעל אכילה שניה היכי דאינו חייב מיתה כגון בזמן שגלו הסנהדרין, מ"מ אפשר דלוקין דמה שאין לוקין הוא משום שאינו מת ולוקה אבל אם אינו מת למה לא ילקה דלא גרע מאכילה ראשונה, רק היכא דחייב מיתה בודאי אין לוקין, אבל היכי דאינו חייב מיתה אפשר דלקי, דבכל דוכתי אף שלא התרו בו למיתה אין לוקין דלאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין אין לוקין, אבל כאן דלוקין על לאו זה אפשר דלקי על אכילה השניה ג"כ אם אינו חייב מיתה, או בזמן שגלו הסנהדרין, או אפילו בזמן שהיו דיני נפשות מ"מ אם לא התרו בו למיתה רק למלקות אפשר דלוקין. ולא שייך לומר דהתורה חייבה דוקא באכילה הראשונה דכתיב ויסרו [דברים כ"ב, י"ח], מהיכי תיתי לומר כן, דעל אכילה שניה דחייבה מיתה א"כ לא שייך מלקות, אבל היכי דאינו חייב מיתה אפשר דחייב מלקות, וצ"ע

³⁸ וחצי שיעור אסור מן התורה, אף דלא חזי לאיצטרופי למלקות מ"מ אסור מן התורה, והנה אפשר דמשכחת לה שיאכל חצי שיעור ולא יהיה בו איסור, כגון בשעה שאוכל כל שהוא עוד היה הבהמה וכבדי אכילת פרס תמות, א"כ לא חזי לאיצטרופי, אך יש כמה פוסקים דסוברים הפירוש חזי לאיצטרופי בענין אחר. ולכאורה אפשר דמשכחת לה חזי לאיצטרופי מבהמה אחרת כיון דהוי משם אחד, אך אפשר דהווי גופין מחולקין: (מנחת חינוך מצוה רמח אות ג)

³⁹ ואע"ג שהרמב"ם לא הזכיר כלל לא תאכלו על הדם היינו משום שאין ג"מ בזה שהרי אינו לוקה כיון שהוא לאו שבכללות (מנחת חינוך שם אות ו) ועיין במרגליות הים סנהדרין סג ע"ב אות יד שכתב שלא דלא תוכל קאי קודם שזרק הדם בכלל ולא דלא תאכלו הוא אחר שזרק זריקה אחת בחטאת שעדיין ישנן ג' זריקות לזריקות שאע"ג שידי זריקה יצא והותר הבשר כיון שיש עדיין ג' זריקות (בחטאת) עובר על לא תאכלו על הדם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

וכן בן סורר⁴⁰ ומורה שמביאין אותו אביו ואמו תחילה לבית דין של שלשה ואומרין להן בנגנו זה סורר ומורה, ומביאין שני עדים וזו היא עדות הראשונה, מלקין אותו בשאר חייבי מלקות, משום מה שנאמר (שם פסוק יח) וְיִסְרוּ אֹתוֹ וְלֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם. ואין מלקין אותו משום לא תאכלו על הדם. ואפילו בעדות שניה אם מחלו לו אביו ואמו קודם שיגמר דינו⁴¹ שפטור ממיתה, אינו מועיל לפטור מעדות ראשונה שלוקה עליה משום וְיִסְרוּ אֹתוֹ, אך אינו לוקה משום לא תאכלו על הדם⁴². וי"א⁴³ שמועיל לפטור אף ממלקות.

יא. על כולן אינו לוקה

כבר התבאר לעיל דף ס: שהמגפף עבודת כוכבים⁴⁴, והמנשק לה, והמכבד והמרביץ לפניו, והמרחיץ לה, והסך והמלביש והמנעיל, וכל כיוצא בדברי כבוד האלו אם אינם דרך עבודתה עובר בלא תעשה, שנאמר (שמות כ פסוק ה) וְלֹא תַעֲבֹדֵם וּדְבָרִים אֵלֹהִים בְּכָל־עֲבֹדָתָם הֵן, ואף על פי כן אינו לוקה על

⁴⁰ ביד רמה כי אי קשיא לן היכא מצינן למימר על כולם אינו לוקה והא איכא בן סו"מ דמחויב מלקות דכתיב ויסרו אותו ותנן נמי מתרין בו בפני שלשה ומלקין אותו, לא תקשי לך דבן סו"מ כי לקי לא משום אזהרה היא דלקי אלא משום דכתיבא בו מלקות בהדיא, תדע דהא לא לקי אוימנא קמיינתא עד דאכיל דאדא זימנא ומתרי ביה דלא לאכול ואכיל ומלקי ליה וכי אכיל פעם שלישית קמלינין ליה, ואי משום האי אזהרה אאכילה קמיינתא נמי לילקי אלא ש"מ דלאו מחמת האי אזהרה קא לקי אלא גזרת הכתוב היא והיכא דגזר רחמנא גזר היכא דלא גזר לא גזר. והא דקא פסיק ואמר על כולם אינו לוקה לומר שאינו לוקה משום אזהרה זו, וע' באור שמח הל' ממרים פ"ז ה"א. ע' שיירי קרבן לירושלמי לק' פ"ח ה"ג דלא קאי על הגניבה הראשונה שזו מלא תגנוב שמעינן אלא אאכילה השניה שהיא מביאה לידי מיתה בו, ובה מתורצת קושית התוס' ד"ה משום וכו' ועוד תימה הא בן סו"מ לוקה בו ואזהרתיה מלא תאכלו ולהאמור אינו לוקה על לאו דלא תאכלו אלא על לא תגנוב ⁴¹ שם ה"ח וערוה"ש שם סעי' יד

⁴² ואין מלקין אותו מלאו דלא תאכלו על הדם אע"פ שאזהרתו משם כדלעיל בריש הפרק משום דהוי לאו שבכללות שכמה דרשות דורשין מאותו פסוק שאין מברין על הרוגי ב"ד וסנהדרין שהרגו את הנפש שאין טועמין בלום כל אותו היום ושלא יאכל אדם קודם שיתפלל כמפורש כל אחד במקומו (הגהות מיימוניות שם) ועיין סנהדרין סג ע"א תוד"ה משום דהוי לאו שבכללות שהקשו "תימה ת"ל דהוי לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד דהוי אזהרה לבן סורר ומורה ועוד תימה הא בן סורר ומורה לוקה כדתנן בפי' בן סורר ומורה (לקמן דף עא:) וילפינן בגמרא ויסרו מויסרו וע"כ אזהרתיה מלא תאכלו על הדם וכיון דגלי רחמנא אהאי לאו דלקי ה"ל למימר בכל דוכתי דלקי לכל הפחות היכא דאין יכול לבא לידי מיתה" ועיי"ש בערוך לגר מש"כ לתרין ועיין במרגליות הים סנהדרין סג ע"ב אות כ שהביא מתומים ונתיבות חו"מ סי' לד שכתבו דלאו שניתן לאזהרת מיתה ב"ד אין לוקין עליו אינו לקלות האיסור אלא לרוב חומרתו ולאו שבכללות הוא לקלות האיסור ו"א נ"מ גדולה לדינא דבלאו שבכללות אינו נפסל לעדות ולהכי נקטה הגמ' טעם זה דאי משום שניתן לאזהרה וכו' א"כ לרוב חומרתו ודאי היה נפסל לעדות

⁴³ מנ"ח שם אות טו

⁴⁴ רמב"ם הלכות עבודה זרה פרק ג הלכה ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

אחת מהן לפי שאינן בפירוש, ואם היתה דרך עבודתה באחד מכל הדברים האלו ועשהו לעבדה חייב סקילה.

ואינו עובר⁴⁵ אלא אם היא עבודה זרה שעובדין אותה אבל אם אינה נעבדת כלל אם מגפף או מלביש לאיזה אבן אין בזה איסור כלל.

יב. חוץ מן הנודר בשמו והמקיים בשמו

עוד התבאר שם שאסור להזכיר⁴⁶ שם ע"ז⁴⁷ בין לצורך⁴⁸ בין שלא לצורך⁴⁹, דכתיב (שמות כג פסוק יג) וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תִפְרֹו.

לפיכך אין לקבוע זמן לדבר מה, ולתלות ביום אדיהם וחגיגה⁵⁰, כגון לומר אלוה לך בסף עד יום הגא שלהם.

⁴⁵ מנחת חינוך מצוה כו אות יב

⁴⁶ שו"ע ונו"כ יו"ד קמו א

⁴⁷ ע"י בס' לחם סתרים על מס' ע"ז ריש דף מ"ו שכ' דאפי' היה שמה שם גנאי אסור להזכירה אלא שצריך לכנות לה שם גנאי אחר

⁴⁸ ועי' מהר"ם שיק סי' קע"א דאסור להזכיר מספר השנים למספר שלהם למנין הנוצרים והוי איסור תורה, ועיי"ש במה שהאריך בזה וסיים שאין לשנות לשון המצבה ללשון לע"ז ומי שכותב תאריך נוצרי עשה עוד עבירה כפולה ומכופלת במה שעשה כדרך המתחדשים שכותב מספר השנים שלהם ולא למספר ב"י שזה איסור דאורייתא מקרא דושם אחרים לא תזכירו וכו' ואפילו אינו מזכיר הע"ז ממש בכתב או בדיבור ממש ג"כ הוא בכלל איסור כיון דע"י המנין עולה על הזכרון הזמן של הע"ז ע"כ אם אפשר להוציא המצבה הוצה בודאי מה טוב ולכל הפחות יש להטות את המצבה במיט הדבוק מאד ואינו נופל עיין שם ועי' בגט פשוט לאה"ע סי' קכ"ז סוסק"ל ג"כ. עיין שו"ת רמ"א סי' נ"א "בשנת אלף ותקמ"ו בחודש דצמבר למספרם, וכן מוזכר תאריך לועזי בשו"ת מהר"ם פאדוה סוס"י ל"ו, שו"ת חוות יאיר ל"ו סי' קפ"ד, שו"ת חת"ם אבה"ע"ז ח"א סי' מ"ג, ובאיגרות סופרים עמ' ס"ו באיגרת מהר"ש איגר זצ"ל ובעמ' ק"ה באיגרת מהחת"ם זצ"ל.

⁴⁹ בטור כתוב בלשון זה ואסור אפילו להזכירה בשמה לחנם שלא לצורך עכ"ל האי אפילו קאי על שני רבותות. האחת דלא תימא דוקא נודר אסור קמ"ל אפילו הזכרה בעלמא. שנית דהא דאמרינן בגמרא שאסור לומר לחבירו שמור לי בצד עבודת כוכבים פלונית וכתב הרא"ש שאין לומר דוקא בכהאי גוונא שיש לו צורך בו אסור אלא ה"ה שלא לצורך אסור וקרא אורחא דמילתא נקט א"נ דאפשר להפך הסברא לאידך גיסא דאפשר שמשום שיש לו צורך בו לא החמירו להזכיר דהכל יודעין שלסימן בעלמא נקטיה וכיון שהוא לצורך אין איסור קמ"ל דאפילו לצורך וכתב הטור על זה דבאמת אפילו שלא לצורך אסור וכ"ש לצורך דנראה כמו שנותן בה ממש. ט"ז שם א

⁵⁰ י' בכנה"ג בהגהות הטור אות ד' שכ' מהם' חסידים שאסור לישראל לומר לעכו"ם אני אלוה לך מעות עד יום איד של ע"ז פלונית ועד יום של אותו קודש אלא יאמר עד כך וכך שבועות דכתיב ושם אלקים אחרים לא תזכירו עיין שם:

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

וכן אין להשתמש⁵¹ במטבעות לשון שמשמעותם שם ע"ז. אפילו אם כבר שגור בפי רוב העם למשמעות אחרת אסור, אם במקומות מסוימים יש שעדיין משמש לכך.

הנודר או נשבע בשם עבודת כוכבים⁵², אחד הנשבע בה לעצמו, ואחד הנשבע בה לעבודת כוכבים הרי זה לוקה. דכתיב⁵³ (שם) לא ישמע על פיך. ואסור להשביע העובד כוכבים ביראתו. וי"א⁵⁴ שאינו לוקה.

ולפיכך איז⁵⁵ להשבע בטקסים ממלכתיים או בהענקת תארים, והעושים כן פסולים לעדות.

יג. לא תותירו ממנו עד בקר בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו

⁵¹ דרכ"ת שם ד משו"ת בית יצחק

⁵² עי' בס' מקור מים חיים שהביא מדברי התוס' דהאיסור של הנודר או נשבע בשם ע"ז הוא אפי' בע"ז שמותר להזכיר שמה כגון בע"ז הכתובים בתורה דמותר להזכיר בשמם מ"מ הנודר או המקיים בשמם לוקה

⁵³ כ"כ בלבוש שם אולם צ"ע מלשון הרמב"ם וז"ל הנודר בשם עבודת כוכבים והנשבע בה לוקה שנאמר ושם אלהים אחרים לא תזכירו, אחד הנשבע בה לעצמו ואחד הנשבע בה לעבודת כוכבים, ואסור להשביע העובד כוכבים ביראתו, אפילו להזכיר שם עבודת כוכבים שלא דרך שבועה אסור שנאמר לא תזכירו. הרי שלמד הכל מלא תזכירו

⁵⁴ השגות הראב"ד עבודה זרה פרק ה הלכה יא משום שאי בו מעשה ועיין להלן מש"כ האחרונים ליישב דעת רבינו

⁵⁵ עי' בשו"ת אהל אברהם סי' מ"ג ששפך חימה על רבנים בקהילות גדולות אשר יכונה בשם דאקמ"ר שהם תלמיד הסעמינאר אשר כדי ליטול את השם דאקמ"ר נשבעים בשער בת רבים בבית ועד שלהם בקהל רב בהנחת יד על מקל ידוע להם ומוכן לכך ועליו צורת שתי וערב והם עובדים כמה איסורים בזה ובפרט באיסור שבועה בע"ז וגם באיסור להסתכל בדיוקנא של ע"ז וכתב הרמב"ם דהמסתכל ופונה להאלילים הוא פסול לעדות וכו' ופשוט שהם פסולין לסדר קדושין וגיטין

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

ואפשר שכיון שהניח האחרים אוכלים לא חל עליו הלאו דבל תותירו⁶⁴,
ודוקא שהניח גדולים בני דעה אבל הניח קטנים, כיון שהם אינם בני דעה
בודאי החיוב עליו, דעליו מוטל להשגיח שלא יוותר, ואין סומכין על קטנים,
שהם אינם בני דעה ואסור לסמוך עליהם⁶⁵.

דף סג:

יד. לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו

כבר התבאר לעיל דף י: שאלו הן הלוקין⁶⁶ כל העובר על לא תעשה שחייבין
עליו כרת ואין בו מיתת בית דין כגון אוכל חלב ודם וחמץ בפסח, וכן כל
העובר על לא תעשה שחייבין עליו מיתה בידי שמים כגון אוכל טבל וכהן
טמא שאכל תרומה טהורה, וכן כל העובר על לאו שיש בו מעשה כגון אוכל
בשר בחלב או לובש שעטנז, אבל לאו שאין בו מעשה כגון הולך רכיל ונוקם
ונוטר ונושא שמע שוא⁶⁷ אינו לוקה.

**טו. ושם אלהים אחרים לא תזכירו שלא יאמר אדם לחבירו
שמור לי בצד עבודה זרה פלונית לא ישמע על פיך שלא
ידור בשמו ולא יקיים בשמו ולא יגרום לאחרים שידרו
בשמו ויקיימו בשמו**

לא יאמר אדם⁶⁸ לחבירו שמור לי בצד עבודת כוכבים פלונית וכיוצא בה,
וכל עבודת כוכבים הכתובה בכתבי הקדש מותר להזכיר שמה כגון פעור

⁶⁴ כסף משנה שם פ"ט ה"ו בשם הר"י קורקוס

⁶⁵ מנחת חינוך מצוה ה אות ג

⁶⁶ רמב"ם הלכות סנהדרין פרק יח הלכה א

⁶⁷ ואע"ג דהוי לאו שבכללות ופטור. י"ל דלדוגמא נקטיה אבל בלאו הכי משום לאו שבכללות אינו לוקה.
לח"מ שם.

⁶⁸ רמב"ם הלכות עבודה זרה פרק ה הלכה יא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

ובל ונבו וגד⁶⁹ וכיוצא בהן, ואסור לגרום לאחרים שידרו ושיקיימו בשם עבודה כוכבים, ואינו לוקה אלא הנודר בשמה והמקיים בשמה והוא הנשבע בשמה. וי"א⁷⁰ שאינו לוקה שהרי אין בו מעשה.

טז. אסור לאדם שיעשה שותפות עם הנכרי שמא יתחייב לו

שבועה ונשבע בעבודה זרה שלו ... כל עבודה זרה

הכתובה בתורה מותר להזכיר שמה

אסור לגרום⁷¹ לעובד כוכבים שידור או שישבע בשם עבודה כוכבים.

⁶⁹ זה פעור ובעל צפון, לכן אמר השם יתברך (שמות יד, ב) לפני בעל צפון נכחו תחנונו, אף על פי שאסור לאמר שמור לי בצד עו"ג כו', דכתוב בתורה מותר להזכיר. או"ש שם
⁷⁰ השנות הראב"ד שם שהקשה על הרמב"ם דהר בגמ' אמרינן שלוקה רק לדעת ר"י ולדידן דלאו שאין בו מעשה הוא אין לוקין עליו. ועיין כס"מ שם שכתב ליישב לעולם תנא דידן סבר בעלמא דלא כר' יהודה והבא דוקא אמר הכי אי משום חומר עבודה כוכבים או מטעמא אחרינא. ואפשר דטעמא דתנא משום דכיון דגלי קרא בנשבע לשם שהוא לוקה אף על פי שאין בו מעשה הוא הדין בנשבע לשם עבודה כוכבים ובאו"ש שם כתב עדיפא יש לפרש, כיון דמקלל חבירו בשם ילפינן (תמורה ג, א) דלקי אף על פי שאין בו מעשה, מקרא (דברים כח, נט) והפלא ד' את מכותך אצל ליראה את שם ד' א' הנכבד והנורא, אם כן כי נשבע בשם עו"ג אינו ירא מהשם הנכבד, ולכן לוקה לריה"ג דקיי"ל כותי, וכן יהושע ק' כ"ג (ז') ובשם אלהיהם לא תזכירו ולא תשביעו בו, ודוק היטב. ובמרכה"מ (אלפנדרוי) כתב דבריו דהוקים דאי תנא דידן סבר לחלק בין הנודר והמקיים ... נימא לעולם דסבר תנא דידן דאין לוקין עליו והכא שאני משום חומר ע"ז או מטעם דדמי לנשבע ... ומהרש"ך ז"ל בח"א דף ל"ד ע"ג תירץ כמו שתירץ מרן אלא שכתב דרבינו ז"ל דחיקא ליה מילתא לאוקמי מתני' דלא כהלכתא ובאמת דתימה הוא לומר דמה דניחא ליה לסתמא דתלמודא לאוקמא מתני' דלא כהלכתא לא ניחא ליה לרבינו ז"ל ... והמבי"ט ז"ל בס' קרית ספר כתב דטעמא שכתב רבינו ז"ל לוקה היינו משום דאתי לידי מעשה כשמקיים מה שנדר או מה שנשבע בשם ע"ז וגם תירוץ זה הוא היפך הגמ' ... אחרי כתבי זה ראיתי להרב בעל לה"מ ז"ל ריש פ"ט מהל' סנהדרין שכתב כן ויישב לדעתו כל מה שהקשיתי להרב המבי"ט ז"ל עיין שם מה שנדחק. וכתב במרהכ"מ שיש סתמא דתלמודא דס"ל דלא תליא במחלוקת לאו שאין בו מעשה עיי"ש מה שהאריך. ובשו"ת הרדב"ז ללשונות הרמב"ם כתב ליישב וז"ל ואני כשפרשתי הלכות עכו"ם כתבתי שם וז"ל והאי לאו דלא תזכירו הוי בכלל נשבע וכולל נשבע לשקר או נשבע בשם ע"ז שהרי הכל שקר והא דאוקימנא כר' יהודה כפירוש דעת המקשה תירץ לי דאתיא כר' יהודה אבל קושטא דמילתא הוא דאתיא כרבנן מטעמא דאמרן א"נ משום דעקר חיוב הע"ז הוא על פי דבור לבד שיאמר אלי אתה מתחייב נמי מלקות אדבור גרידא וכדכתבנא לעיל גבי האומר לחברו לעשות לו ע"ז ומשום הכי לא הוצרך להוציאם מן הכלל כיון שעיקר איסורן על ידי דבור ע"כ
⁷¹ שו"ע ונו"כ יו"ד קמ"ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

לפיכך יזהר⁷² מלהשתתף עם הכותים⁷³, שמא יתחייב לו שבועה ועובר משום (שמות כג פסוק יג) וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תִזְכְּרוּ לֹא יִשְׁמַע עַל פִּיךָ. ויש מקילין⁷⁴ בעשיית שותפות עם הכותים בזמה"ז, משום שאין הכותים בזמן הזה נשבעים בע"א, ואף על גב דמזכירין הע"ז, מ"מ כוונתם לעושה שמים וארץ אלא שמשתפים שם שמים ודבר אחר, הרי אינם מוזהרין על השתוף⁷⁵.

ולשאת ולתת עמהם בלא שותפות, לכ"ע שרי בלא יום חגיגהם⁷⁶.

יז. ראה אחת מרובה כשלש שהיא כמגדיון לשילה שהן שתי

טבילות ושני ספוגין הרי זה זב גמור

הרואה ראייה⁷⁷ אחת של זוב הרי הוא כבעל קרי, ראה שתיים הרי זה זוב וצריך ספירת שבעה וביאת מים חיים ואינו חייב בקרבן, ראה שלש ראיות הרי זה זב גמור וחייב בקרבן, ואין בין זב שראה שתי ראיות לרואה שלש אלא קרבן בלבד, ודברים אלו כולן דברי קבלה מפי משה רבינו מסיני.

⁷² בחדרין כ' משמע ודאי דאיסור זה מדרבנן דעיקר קרא לנודר בשמו או מקיים בשמו אתא, ומ"מ משמע מהכא דאם איסור השותפות עמו הוא משום שמא יתחייב שבועה ויזכור הע"ז שלו כ"ש שאסור להשביעו ואף על פי שאם ישביעוהו לא ישבע לשקר ולא יפסיד ישראל את ממונו לא מצינו שיהא הממון דוחה מצוה אפי' מן המצוות דרבנן, ועכשיו שנוהגים היתר אפשר לומר לפי שנשבעין סתם בשם, ודעתם לבורא יתברך, ואף על פי שטועים באמונתם מ"מ אינם מזכירים שם ע"ז בשבועתם, אלא שיש לחשוש לשמות הקדשים שמזכירים בשבועתם ואף על פי שאינם אלהות הם נשבעים בהם והוא ענין של ע"ז כמש"כ לעיל, אבל מ"מ אינו דבר שיהא אדם חייב למנוע את הרבים מכך שאינו אלא דרך חסידות, וראיה לזה ממה דאמרינן במגילה תיתי לי דלא עבדית שותפות בהדי כותי משמע שרוב העולם לא היו נזהרים בכך וכ"כ בתוס', וראה במגן גבורים או"ח סי' קנ"ו סק"א, ובגהש"ס ציין לחזקוני עה"ת בראשית כ"א ל"א ושם פ' כ"ו לג, וע' בבנין אריאל פ' תולדות פס' השבעה לי איך היה מותר ליעקב לקבל שבועה כו', ובס' הלכה אדם מישראל פ"י מה שאמר אע"ה אנכי אשבע אחרי כרתו ברית עם אבימלך דהיינו שהתנה עמו שאם יהיה ביניהם דו"ד השבועה שייכת לאברהם ולא לאבימלך משום לא ישמע על פיך, וראה בבעל המורים תצא פס' לא תחרוש בשור וחמור יחדיו מהור וטמא שלא ישתתף צדיק עם רשע וע' שו"ת הרא"ש כלל י"ח אות י"א.

⁷³ שו"ע ונו"כ או"ח קנו

⁷⁴ רמ"א שם.

⁷⁵ ולא מצינו שיש בזה משום: ולפני עור לא תתן מכשול (ויקרא יט, יד) ר"ן ספ"ק דע"ז ור' ירוחם נ"ז ח"ה ותוס' ריש פ"ק דבכורות

⁷⁶ הגהות מיימוני פ"ק מהלכות ע"ז

⁷⁷ רמב"ם הלכות מחוסרי כפרה פרק ב הלכה ו ז ח י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

אחד הרואה שתי ראיות או שלש בשעה אחת זו אחר זו או שראה ראיה בכל יום זה אחר זה הרי זה זב, לפי שתלה הכתוב את הזבה בימים שנאמר כי יזוב זוב דמה ימים רבים והזב לא תלה אותו בימים.

ואם הפסיק הזב בין ראיה לראיה יום גמור אינן מצטרפות.

היה הזוב נגרר ויוצא ולא פסק, אם יש מתחלת הראיה עד סופה כדי טבילה וספוג או יתר הרי זו נחשבת כשתי ראיות הואיל והיא ארוכה כשתים, ואם לא היתה ארוכה כשיעור הזה אפילו פסק הזוב בינתיים הרי זו ראיה אחת, וכן אם היתה ראיה אחת ארוכה כשלש ראיות שנמצא מתחילתה ועד סופה כשתי טבילות ושני ספוגין הרי זו נחשבת כשלש ראיות ויביא קרבן⁷⁸.

יח. כל ליצנותא אסירא חוץ מליצנותא דעבודה זרה דשריא

כבר התבאר במסכת מגילה דף כה: שליצנותא אסורה, וכת הליצנים היא מארבע כיתות שאינם מקבלי פני השכינה, להלן יבואר שנחלקה ליצנות על חמשה חלקים.

⁷⁸ הוא משנה בפ"א דזבים דראיה אחת מרובה כשתים נדונית כשתי ראיות וארוכה כשלש ראיות נדונה כשלש. ומגלן לומר כן, דרשינן בת"כ: זובו רר זוב מלמד שהוא מטמא בג' ראיות, אין לי אלא גדולות [כלשון זוב דמשמע הרבה זיבה] קטנות מניין, ת"ל: תהיה אפילו כל שהוא החתים אפילו כל שהוא בשרו אפילו כל שהוא [כלומר לכל הג' אפילו כ"ש], אם נאמר בקטנות למה נאמר בגדולות [כצ"ל כלומר פשיטא] אלא ליתן שיעור לגדולות שאם ראה אחת מרובה כשלש וכו' ה"ז זב גמור, עכ"ל הת"כ, וכ"ש דמרובה כשנים שהיא כשני ראיות. והרמב"ם הסביר זה דבע"כ בנגרר ויוצא מיירי דאי בטיף טיף ובהפסקות מי יוכל לשער השיעור הזה והלא הפסיק באמצע אלא וודאי בגרירה מיירי שזוב בלי הפסק, ולזה אומר דאם לא היתה ארוכה כשיעור הזה אפילו הפסיק בנתים כלומר ויש לדונם כשתי ראיות ממש מ"מ ראיה אחת היא. ויש להסתפק כמה הוא ההפסק בין ראיה לראיה שנדונם לשתי ראיות, וזה נלע"ד בפשיטות דאם הפסיק כדי משך שלש ראיות וודאי דמקרי שתי ראיות דאל"כ איזה שיעור תתן, והספק הוא דאולי כשהפסיק משך שתי ראיות דג"כ מקרי הפסק, וכן נראה להדיא מדברי הרמב"ם שכתב בד"ץ יא: ראה ראיה אחת ביום והפסיק כדי טבילה וסיפוג ואח"כ ראה שתיים או אחת מרובה כשתים, או שראה שתיים או אחת מרובה כשתים והפסיק כדי טבילה וסיפוג ואח"כ ראה ראיה אחת ה"ז זב גמור, עכ"ל. הרי להדיא דההפסק הוא כדי שני ראיות, וכן מפורש במשנה ד' פ"א דזבים. ותניא בתוספתא: וכמה הוא כדי טבילה וסיפוג כדי שירד ויטבול ויעלה ויסתפוג והרמב"ם לא הביא זה ולא ידעתי למה. ערוך השולחן העתיד הלכות מחוסרי כפרה סימן רלג סעיף כב – כג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

מותר⁷⁹ להתלוצץ בעובדי כוכבים. ופשוט שהוא הדין דמותר להתלוצץ מאנשים המלעיגים על התורה ועל המצות⁸⁰.

אך אסור לומר לעובד כוכבים דרך לעג או לצון אלהיך יהיה בעזרך, או יצליח מעשיך כיון שהעובד כוכבים סובר שבאמת אינו מתלוצץ, ונמצא מחזיק ידי העובד כוכבים בזה⁸¹. אך מותר לומר לו אלוקים יהיה בעזרך⁸².

הגר אסור לו להזכיר שם ע"ז אפי' כדי להתלוצץ בה, ואסור לו להזכיר בשם בשום ענין⁸³.

מי שפרנסתו להיות מורה בבתי הספר של המדינה⁸⁴ בדברי ימי היונים והרומים, או שאר דתות והבלים, צריך לדבר בלשון שיבינו שהם עניני שטות והבל, איך שדבר הבל זה עשו, ודבר הבל זה אשר אפילו קצת בן דעת ימאס בזה.

ליצנות אסורה, ונחלקה ליצנות על חמשה חלקים⁸⁵

החלק האחד – איש לשון הנותן דופי בבני אדם, כענין שנאמר (תהלים נ, כ): "תשב באחיק תדבר בבן אמך תתן דופי", ונקרא לץ שנאמר (משלי כא, כד): "זד יהיר לץ שמו עושה בעברת זדון", פירוש: שתי המדות הרעות, שהם הזדון והגאווה, נקבצו ונתחברו באדם הלץ כי מבלי היות לו תועלת בדבר הוא גורם נזק עצום לחבריו אשר יבאיש את ריחם בעיני האדם.

החלק השני – מי שלועג לבני אדם, כי יבוז להם בלבו לקוצר השגתם במעלות או בהצלחות הזמן בכבוד ובשררה, או יבוז אותם לענים ורישם, והגאווה הביאתהו אל המדה הזאת או רב השלוח והתענוג,

החלק השלישי – מי שלועג תמיד לדברים ולפעולות ואין דעתו להבזות בעליהם, אך בהלוצצו מרחיק דברים שאין להרחיקם, ומרחיק תועלת הפעולות שיש תקוה לתועלות, והוא מהכת שאינה מקבלת תוכחה, שנאמר (משלי ט, ח): "אל תוכח לץ פן ישנאך", והגורם אל הכת הזאת לבלתי שמוע מוסר, מפני שהמדה המביאה אל הלץ הזו היא מדת היות האדם חכם בעיניו, וכל כך משלה בו המדה הזאת עד שיתלוצץ

⁷⁹ שו"ע ונו"כ יו"ד קמו ה

⁸⁰ חפ"ז חיים – חובת השמירה פרק יד

⁸¹ דלא כהרמ"א והלבוש שם שהתירו "שאיין לזה היתר כלל וכבר הצעתי כן בפני מו"ח ז"ל וקבע כן להלכה

בשמי". ט"ז שם ס"ק ב

⁸² ש"ך שם ג

⁸³ דרכ"ת שם טו מהנה"ג

⁸⁴ שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ב סימן נג

⁸⁵ ספר שערי תשובה לרבינו יונה שער ג אות קעד – קעז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

לדעת זולתו, והיא המדה שאין לה תקוה, שנאמר (שם כו, יב): "ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו".

החלק הרביעי – הקובע עצמו תמיד לשיחה בטלה ודברים בטלים כדרך יושבי קרנות. ושתים רעות יש בדבר הרע הזה: האחת – כי כל המרבה דברים מביא חטא, (אבות סוף פרק א). והשנית – כי הוא בטל מדברי תורה. ויש בדבר הזה דרכי מות⁸⁶.

החלק החמישי – המתלוצץ בדבר שפתיים על המעשים והדברים, לא שיבוז להם בלבו אך מדרך השמחים ללא דבר וחוק השחוק, ופעמים שגורם לזה משתה היין והשכרות, והחכמים היו מזהירים לתלמידיהם שלא להתלוצץ גם על דרך מקרה ועראי. ועל החלק הזה הוצרכו להזהיר, כי רבים יכשלו בו על דרך מקרה.

⁸⁶ כי איך לא זכר ולא שם על לבו, כי בעתים ההם הוא משחיתם יוכל להשיג הנעימות, ולקנות חיי עולם, אם יקבע העתים המזומנים ההם לתורה, אשר הוא פנוי בהם ממלאכתו ועסקיו, אין זה כי אם בזות לבו את המצות ואת שכר העולם הבא. ומלבד אשר אבד טובה הרבה ישא את עונו, כי אשמת הבטול מן התורה בעת היכולת לעסוק בה אש היא עד אבדון תאכל, כאשר אמרו (סנהדרין צט, א): "כי דבר ה' בזה" כל שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק, כאשר הקדמנו לך. ואמרו ז"ל (ע"ז ית, ב): ההולך למקום אשר אוספו שם אספה לשחוק זה הוא מושב לצים ועליו אמר הכתוב (תהלים א, א): "ובמושב לצים לא ישב", ונאמר אחריו: "כי אם בתורת ה' חפצו" למדת כי מושב לצים מביא לידי ביטול תורה, ואשר לא שת לבו לעסוק בתורה בשעותיו הבטלות יתעשת לנפשו ולא יאבד ויתבודד בהן לחשוב על קצו ולהבין לאחריתו ולחפש דרכיו ולקנות מעלת הנפש ולהתקרב אל השי"ת.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

